

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 24/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu a sudcov Ladislava Duditřa (sudca spravodajca) a Miroslava Duriřa v konaní podľa řl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sřažnosti sřažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Kraková Brunová & Co., s. r. o., Ivanská cesta 32B, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica ř. k. 8Em/3/2023-52 z 5. septembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sřažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sřažnosť sřažovateľa a skutkový stav veci

1. Sřažovateľ sa ústavnou sřažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa řl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa řl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu ř. k. 8Em/3/2023-52 z 5. septembra 2023. Sřažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zruřit a řiada priznať primerané zadostuřenie vo výřke 2 000 eur.

2. Z ústavnej sřažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva, ře sřažovateľ vystupuje ako povinný v konaní vedenom okresným súdom o výkon rozsudku Okresného súdu Malacky ř. k. 9P/21/2018-128 z 19. februára 2019, ktorým bola schválená rodičovská dohoda medzi matkou a sřažovateľom ako otcom o úprave výkonu rodičovských práv k maloletej [REDAKOVANÉ]. V zmysle rodičovskej dohody mal sřažovateľ odovzdať maloletú do osobnej starostlivosti matky 31. júla 2023 v řase o 18.00 h. Matka maloletej podala 1. augusta 2023 návrh na výkon označeného rozhodnutia. Okresný súd vyzval sřažovateľa výzvou z 9. augusta 2023, aby v lehote 10 dní dobrovoľne splnil povinnosť vyplývajúcu z rodičovskej dohody, resp. aby súdu oznámil existenciu ospravedlniteľných dôvodov, prečo sa nepodrobuje právoplatnému a vykonateľnému rozhodnutiu. Sřažovateľ na výzvu súdu uviedol, ře maloletá sa už dlhodobo domáha bývania v jeho domácnosti spoločne s jeho rodinou, o čom informovala aj matku, 1. augusta 2023 sa matka domáhala prevzatia dcéry za asistencie polície, dcéra oznámila polícii, ře chce zostať u sřažovateľa do konca letných prázdnin. Maloletá opakovane vyjadrila svoju vôľu

zostať u otca, chodiť do školy v blízkosti jeho bydliska. Za ospravedlniteľný dôvod sťažovateľ označil alkoholické opojenie matky. Kolízny opatrovník vykonal sociálne zisťovanie u sťažovateľa a pohovor s maloletou, ktorá zopakovala svoju vôľu ostať u otca.

3. Na okresnom súde je vedené konanie pod sp. zn. 8P/18/2023, v ktorom sa o. i. sťažovateľ domáhal vydania neodkladného opatrenia, ktorým by súd odovzdal maloletú do jeho osobnej starostlivosti, s tým, že matka popíja a nevenuje sa maloletej, maloletá jej nedôveruje. Okresný súd návrh zamietol, čo potvrdil aj odvolací súd, ktorý zhodnotil situáciu tak, že otec navádza maloletú na klamstvá proti matke, podporuje ju v názore, že matka sa o ňu nestará, alkoholizmus a promiskuitné správanie matky neboli preukázané. Zároveň okresný súd v tomto konaní nariadil rodičom podrobiť sa sociálnemu alebo inému odbornému poradenstvu na účely úpravy komunikácie a zlepšenia vzájomných vzťahov v centre pre deti a rodiny.

4. V napadnutom uznesení okresný súd uviedol, že považoval za preukázané, že sťažovateľ nedodržiava právoplatné a vykonateľné súdne rozhodnutie, maloletú podporuje v jej rozhodnutí nevrátiť sa k matke, podporuje ju v tom, že sa matka nespráva dobre. Tvrdenia o alkoholizme matky neboli v základnom konaní a ani vo vykonávacom konaní osvedčené. Keďže neboli na strane sťažovateľa zistené ospravedlniteľné dôvody, pre ktoré nemusel plniť súdom uloženú povinnosť, bola mu uložená pokuta vo výške 500 eur. Pri výške pokuty súd prihliadol na majetkové pomery sťažovateľa, ako aj jeho rodinné pomery. Podľa okresného súdu je sťažovateľ benevolentný a podvolenie sa prianiu maloletej pre ňu nepredstavuje vhodný vzorec správania a môže ovplyvňovať jej zdravý psychický vývoj. Otázka rozdielnych požiadaviek oboch rodičov je riešená v samostatnom konaní, momentálne je na mieste rešpektovať vykonateľné rozhodnutie súdu o schválení rodičovskej dohody.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ nesúhlasí s uznesením okresného súdu o uložení pokuty, okresný súd mal rešpektovať vôľu maloletej a nepostupovať formalisticky na účely obhájenia záujmov matky, ktoré by nemali byť nadriadené záujmu maloletej. Okresný súd pri ukladaní pokuty nepostupoval v súlade so zákonom, pretože nevydal uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia v zmysle § 377 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), ale hneď pristúpil k výzve a uloženiu pokuty, čo malo za následok, že sťažovateľ nemohol proti tomuto uzneseniu podať riadny opravný prostriedok, bola mu odňatá možnosť konať pred súdom. Z dôvodu porušenia označených základných práv žiada priznať aj finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 eur vzhľadom na závažnosť pochybenia okresného súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je sťažovateľom tvrdené porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v dôsledku vydania napadnutého uznesenia okresného súdu o udelení pokuty v konaní o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých, ako aj postupom okresného súdu, ktorý pristúpil k výzve a udeleniu pokuty pred samotným nariadením výkonu rozhodnutia.

7. V zmysle § 378 CMP po vydaní uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia alebo súčasne s vydaním tohto uznesenia môže súd vykonať úkony a opatrenia smerujúce k tomu, aby došlo k dobrovoľnému splneniu povinnosti.

8. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že vykonanie úkonov a opatrení smerujúcich k dobrovoľnému splneniu povinnosti možno uskutočniť súčasne s nariadením výkonu rozhodnutia alebo po ňom. V tomto ohľade okresný súd pochybil tým, že nevydal rozhodnutie o nariadení výkonu rozhodnutia, avšak z ústavnoprávneho hľadiska je nutné zaoberať sa aj intenzitou tohto porušenia a vplyvom na označené práva sťažovateľa. Ústavný súd vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že neprístupuje k vyhovneniu ústavnej sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti ústavný súd rovnako akcentuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v posudzovanom prípade základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy či práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (IV. ÚS 100/2013, IV. ÚS 584/2021).

9. Sťažovateľ argumentuje, že nenariadením výkonu rozhodnutia mu bolo upreté právo podať proti tomuto uzneseniu odvolanie. Odvolanie proti uzneseniu o nariadení výkonu rozhodnutia možno odôvodniť len tým, že exekučný titul nie je vykonateľný alebo že okolnosti, ktoré nastali po vzniku exekučného titulu, spôsobili zánik uloženej povinnosti (§ 377 ods. 2 CMP).

10. Účelom odvolacieho konania v prípade nariadenia výkonu rozhodnutia je tak výlučne skúmanie, či exekučný titul spĺňa požiadavky formálnej (napr. či rozhodnutie nadobudlo vykonateľnosť) a materiálnej (napr. určitosť výroku ukladajúceho povinnosť, označenie účastníkov) vykonateľnosti alebo či po vzniku exekučného titulu nenastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhanej povinnosti (napr. zrušenie, resp. zmena exekučného titulu, smrť oprávnenej, resp. povinnej osoby, prípadne dieťaťa).

11. Z podanej ústavnej sťažnosti ale vyplýva, že argumentácia sťažovateľa je založená na tom, že maloletá prejavila svoju vôľu ostať u neho aj napriek existencii súdom schválenej rodičovskej dohody, resp. tvrdený alkoholizmus matky. Tieto okolnosti nemožno subsumovať pod žiaden z už uvedených odvolacích dôvodov, preto formálne sťažovateľovi síce bola upretá možnosť podať odvolanie, ale z materiálneho hľadiska sťažovateľ ani v ústavnej sťažnosti neprezentuje relevantné dôvody, ktoré by mohli viesť k nenariadeniu výkonu rozhodnutia. Nemožno opomenúť ani fakt, že uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia je predbežne vykonateľné (§ 377 ods. 3 CMP).

12. Uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia je nevyhnutným predpokladom na realizáciu núteného výkonu rozhodnutia odňatím maloletého v zmysle § 384 a nasl. CMP. V tomto prípade konajúci súd nepristúpil k nútenému výkonu rozhodnutia, ale vykonával úkony smerujúce k dobrovoľnému plneniu exekučného titulu, a to formou výzvy, kde sťažovateľ poučil o možnosti uloženia pokuty, ako aj o možnosti uviesť ospravedlniteľné dôvody, pre ktoré sťažovateľ neplní exekučný titul.

13. V napadnutom uznesení o udelení pokuty sa okresný súd argumentačne vysporiadal so sťažovateľom označenými ospravedlniteľnými dôvodmi (odmietanie maloletej vrátiť sa do bydliska matky z dôvodu, že sa jej matka nevenuje, resp. že požíva alkohol). Uviedol, že

sťažovateľom už opakovane uvádzaný dôvod – alkoholizmus matky nebol dosiaľ žiadnym spôsobom osvedčený. K nerešpektovaniu vôle maloletej okresný súd uviedol, že v súbežne prebiehajúcim konaní o zmene starostlivosti o maloletú bolo preukázané manipulatívne správanie sťažovateľa, ktorý maloletú utvrdzoval a podporoval v odpore voči matke namiesto jej usmerňovania k plneniu súdom schválenej rodičovskej dohody. Rodičom bolo uložené aj výchovné opatrenie podrobiť sa sociálnemu alebo inému odbornému poradenstvu na účely úpravy komunikácie a zlepšenia vzájomných vzťahov v centre pre deti a rodiny.

14. Z uvedeného vyplýva, že žiadne zo sťažovateľom uvádzaných argumentov nezostali nepovšimnuté a okresný súd sa s nimi riadne vysporiadal. Možno súhlasiť so záverom súdu, že nie je účelom vykonávacieho konania skúmať a posudzovať, komu z rodičov sa má maloletá zveriť, táto otázka sa skúma v prebiehajúcim konaní o zmene starostlivosti o maloletú, kde bolo na účely skúmania najlepšieho záujmu dieťaťa nariadené znalecké dokazovanie. Sťažovateľ teda v tejto fáze konania o výkon rozhodnutia nepreukázal také okolnosti, ktoré by odôvodňovali netrvať na plnení súdom schválenej rodičovskej dohody, okresný súd pritom poukázal na jeho predošlé manipulatívne správanie, pred vydaním napadnutého uznesenia bolo vykonané aj šetrenie kolíznym opatrovníkom, ktorý rovnako nevyslovil požiadavku netrvať na plnení povinnosti sťažovateľa.

15. Z hľadiska sledovania najlepšieho záujmu dieťaťa ústavný súd poukazuje na to, že konanie o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých je mimosporovým konaním, čo sa odráža na možnosti súdu aj bez návrhu po splnení zákonných podmienok rozhodnúť o odklade výkonu rozhodnutia, resp. o zastavení konania, pričom jeho cieľom je aj vedenie povinných predovšetkým k dobrovoľnému plneniu súdom stanovených povinností, jedným z nástrojov na dobrovoľné splnenie povinnosti je uloženie pokuty, ak sa to javí účelné, teda je zrejmé, že k plneniu povinnosti nedochádza v dôsledku správania rodiča, ktorému sa pokuta ukladá.

16. Možno teda konštatovať, že námietky sťažovateľa v podanej ústavnej sťažnosti nie sú spôsobilé vyvolať sťažovateľom sledovaný následok v podobe vyslovenia porušenia označených práv a následného zrušenia napadnutého uznesenia okresného súdu. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

17. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších jeho návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2024

Libor Duľa
predseda senátu